

Predikanten (van 1 naar 5 naar 3)

Numeri Domini

Nee, beste lezer, het tweede woord in de titel moet niet 'Deuteronomium' zijn maar wel terdege Numeri. Het betekent gewoon (her)tellingen van dominees, want in de eerste versie van dit artikel stonden enkele verkeerde tellingen en conclusies op grond van de lijsten die waren samengesteld om de plaatselijke predikanten in beeld te brengen. Enkele doorgewinterde Ermelose gereformeerden wezen mij daarop. Nadat ik ontdekt had hoe de verschillen tot stand waren gekomen, ontstonden nieuwe (correcte) lijsten, waaruit duidelijk wordt dat Ds. Jan-Willem Leurgans niet de 25^e, maar de 28^e gemeentepredikant is. Gelukkig was het geen reden om de intrede uit te stellen en we hebben afgesproken dat hij het lintje mag houden. Zijn komst was wel de aanleiding om de (voormalige) gemeentepredikanten die onze kerk gediend hebben eens op een rijtje te zetten en te kijken of er misschien een zilveren lintje kon worden uitgereikt.

Predikantenoverzichten

In het oud archief van onze kerk kom je veel tegen wat de moeite waard is om over te schrijven. Zo is er onlangs een totaaloverzicht van de predikanten c.a. in onze gemeente gereed gekomen. Als basis daarvoor is de lijst gebruikt uit 'Van hoeve tot maisveld' aangevuld met gegevens uit ons eigen archief en van de website www.dominees.nl (die ik op het spoor kwam via een historisch overzicht van Ds. Peter Hoogstrate op de website van onze kerk). Die website biedt een prachtig overzicht van gemeentepredikanten, maar ook van geestelijk verzorgers op de instellingen, kerkelijk werkers, pastoraal assistenten en interim-predikanten.

In dit artikel worden enkele gemeentepredikanten met name genoemd maar de volgende overzichten, vanaf 1887 tot heden, waar ze allemaal in staan zijn beschikbaar:

- Alle gemeentepredikanten, predikanten voor bijzondere diensten (GV) en kerkelijk werkers met voornamen, plaats van herkomst, periode en wijze van afscheid/vervolg.
- Een tijdschema waarin o.m. ook te zien is hoe de samenstelling van diverse teams van gemeentepredikanten in bepaalde jaren er uit zag.
- Het verloop van het beroepingswerk.

Belangstellenden wil ik met plezier deze overzichten toesturen. Ook zal ik de website redactie vragen om ze op ons intranet te plaatsen.

Van één naar twee....

De uit Amsterdam afkomstige Ds. Ernst Hendrik Rullman wordt, na een periode hulppredikant te zijn geweest, in 1898 onze eerste gemeentepredikant. Begin 1911 overlijdt hij, 49 jaren jong. Nog in hetzelfde jaar kan Dr. Gerhard Charles Aalders te Tzummarum worden bevestigd als zijn opvolger. Na negen jaar wordt deze echter door de Generale Synode beroepen voor werkzaamheden aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.

De volgende namen zullen, zeker de oudere gemeenteleden nog bekend voorkomen omdat de betrokken predikanten tot aan hun emeritaat in respectievelijk 1951 en 1962 aan onze gemeente verbonden zijn geweest. Ds. Berend van Halsema komt in 1920 uit Utrecht naar ons toe. Als eind jaren twintig een tweede predikantsplaats ontstaat, wordt deze in 1929 ingevuld door Ds. Jan van Herksen uit Hillegom.

...naar drie, naar vier, naar vijf en....

In 1946 ontstaat een derde predikantsplaats en komt Ds. Arend Jan Boss uit Enkhuizen de gelederen versterken. Hij vertrekt in 1951 naar Leidschendam, en wordt opgevolgd door Ds. Jan van den Berg. De in 1969 ontstane vierde predikantsplaats wordt ingevuld door Ds. Reinier van den Berg uit Bodegraven. De gemeente blijft groeien (in 1980 naderen we de 5000 leden) met als gevolg dat in 1988, na tien jaar lang wikken en wegen, kan worden overgegaan tot het instellen van een vijfde predikantsplaats. Ds. Johannes Koops uit Bergambacht neemt het op hem gedane beroep aan, maar na vijf jaar later verruilt hij Ermelo weer voor Middelburg.

...van vijf weer naar drie predikantsplaatsen

Bijna twintig jaar duurt de periode dat onze kerk vijf predikantsplaatsen kan aanhouden. Als Ds. Piet Brouwer en Ds. Maarten den Hollander in 2008 met emeritaat zijn gegaan, worden geen nieuwe vacatures

opengesteld, waarna we met drie predikanten verder gaan. Het ledenaantal is dan inmiddels gedaald tot 3500.

In 2012 gaat Ds. Peter Hoogstrate met emeritaat en in 2013 wordt Ds. Wim van Domselaar krijgsmacht predikant. Als het predikantenechtpaar Ds. Henk Makkinga en Ds. Wijke Greydanus in 2013 bekend maakt dat zij een beroep naar Driebergen hebben aangenomen ontstaat de situatie dat we opeens, tijdelijk, geen eigen gemeentepredikanten meer hebben.

Aap uit de mouw...

Gelukkig zijn er interim predikanten die de gemeente door de vacaturetijd leiden, terwijl tegelijkertijd ook een reorganisatie plaats vindt. De wijken/wijkkerkenraden verdwijnen en maken plaats voor drie pastorale Secties (Boskant, Heidekant en Zeekant), met ieder een eigen predikant. Deze laatste zijn niet meer verbonden aan een kerkgebouw, maar gaan in de diensten roulerend voor.

In 2014 vullen de domini Jan Visser, Sjaak Teuwissen, Henk Jansen en Irma Jansen-Kleinjan de opengevallen plaatsen weer in. En nu komt de aap uit de mouw: De 25^e gemeentepredikant blijk Ds. Sjaak Teuwissen te zijn. Hij krijgt een “patatje” van mij. 😊

Na het vertrek van Ds. Jan Visser in 2018 wordt hij, voor bijstand in het pastoraat, tijdelijk opgevolgd door Ds. Nelle-Mieke Drop. In 2020 neemt Ds. Jan-Willem Leurgans de opengevallen plaats in, waarmee we terug zijn bij de aanleiding tot dit artikel.

Passanten

“Predikanten zijn passanten”, heb ik regelmatig uit domineesmonden horen zeggen. Het is misschien wel aardig om tenslotte nog even te bezien hoelang de voorgangers in Ermelo blijven. Recordhouder is Ds. J. van Herksen met 33 jaar. Naast hem op het podium staan Ds. B. van Halsema (31 jaar) en Ds. C. Dijkstra (27 jaar). Degene die het kortst (als gemeentepredikant) in Ermelo verblijft is Ds. K.A. Schippers (1953-1956), die na drie jaar onder ons door de synode wordt benoemd tot docent in Nieuw Guinea.

Hij wordt op de voet gevolgd door Ds. J. Visser (2014-2018). Op de derde plaatsen eindigen Ds. A.J. Boss (1946-1951) en Ds. J.S. Koops (1988-1993).

Gemiddeld staan de predikanten zo'n 15 jaar in onze gemeente. Statistisch gezien zou je zeggen dat er voorlopig geen nieuwe beroepingscommissie nodig zal zijn. Maar ‘met statistieken win je geen wedstrijden’ (citaat) en je kunt er ook niet mee in de toekomst kijken. Dus de tijd zal het leren.

o-o-o

Dit artikel is een herziene versie van een eerdere publicatie in Antenne, jaargang 25 nr. 23 , d.d. 07-08-2020.